

Nr 231.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1936/1937 till arbetsrådet; given Stockholms slott den 27 mars 1936.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 27 mars 1936.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Departementschefen, statsrådet Möller anför:

I statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (V. p. 12—13) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1936/1937 såsom förslagsanslag beräkna till Arbetsrådet: Avlöningar 77,000 kronor och till Arbetsrådet: Omkostnader 15,000 kronor.

Sedan Kungl. Maj:t denna dag beslutat till riksdagen avlåta proposition med förslag till lantarbetstidslag, anhåller jag att till slutlig behandling få upptaga frågan om anslag till arbetsrådet för nästa budgetår.

1:o) **Arbetsrådet: Avlöningar, förslagsanslag.** Kungl. Maj:t har den 10 maj 1935 fastställt följande av riksdagen godkända personalförteckning för arbetsrådet:

Befattning	Personalförteckning.	Lönegrad
	Tjänsteman å extra stat.	
1 ledamot, tillika byråchef		B 30

Vidare har Kungl. Maj:t samma dag fastställt följande av riksdagen godkända avlöningsstat för arbetsrådet:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	19,200
2. Avlöning till tjänsteman å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	11,100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m.	kronor	10,900
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,500
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	600
	<u>Summa förslagsanslag</u>	<u>kronor 43,300</u>

Därjämte har Kungl. Maj:t förklarat, att den å avlöningsstaten upptagna anslagsposten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, skall disponeras på följande sätt:

Årsarvode till en ordförande och chef (befattningen innehaves av ledamoten, tillika byråchefen)	kronor	4,000
Årsarvode till en ledamot, tillika ställföreträdare för ordföranden	»	1,300
Årsarvoden å 1,200 kronor till 5 ledamöter, tillhopa	»	6,000
Dagarvoden till ledamöter och suppleanter, <i>förslagsvis</i>	»	5,800
Ersättningar till ledamöter samt tekniskt eller ekonomiskt sakkunniga för särskilda utredningar och undersökningar	»	2,000
Ersättningar till på arbetsrådets föranstaltande vid allmän underrätt hörda vittnen och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	»	100
	<u>Summa</u>	<u>kronor 19,200</u>

I skrivelse den 14 september 1935 har *arbetsrådet* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår samt därvid, såvitt angår avlöningsanslaget, föreslagit en höjning med 1,400 kronor. I en den 1 november 1935 dagtecknad promemoria har därefter ordföranden och chefen för arbetsrådet verkställt beräkningar rörande rådets behov av anslagsmedel, därest

ett av den s. k. lantarbetstidsutredningen den 30 september 1935 avgivet förslag till lag om arbetstiden i jordbruk och trädgårdsskötsel skulle genomföras. Då det i skrivelsen ingående förslaget återfinnes i nämnda promemoria, anser jag mig allenast behöva redogöra för promemorians innehåll.

Till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, har i promemorian beräknats ett belopp av 33,600 kronor eller sålunda 14,400 kronor mer än i gällande avlöningsstat.

Av den föreslagna ökningen belöpa 700 kronor å årsarvode till ordförandens ställföreträdare. Arvodet, som för närvarande utgår med 1,300 kronor, har föreslagits höjt till 2,000 kronor.

Vidare ha ifrågasatts förhöjda årsarvoden till arbetsrådets ledamöter. Dessa arvoden utgöra för närvarande 1,200 kronor men föreslås höjda till 1,500 kronor. Då därjämte räknats med en ökning av antalet ledamöter från 5 till 7, skulle till årsarvoden till ledamöterna åtgå ett belopp av 10,500 kronor eller 4,500 kronor utöver vad nu är fallet.

Slutligen har i promemorian upptagits ett belopp av 15,000 kronor till dagarvoden till ledamöter och suppleanter. För innevarande budgetår är för ändamålet beräknat ett belopp av 5,800 kronor. Beträffande dagarvodena anföres i huvudsak följande.

Arvodena torde med hänsyn till det ökade arbetet böra höjas från 30 till 40 kronor för vice ordföranden och dennes suppleant samt från 20 till 30 kronor för övriga ledamöter och deras suppleanter. Antalet sammanträden torde böra uppskattas till 50 för behandling av ärenden rörande såväl den allmänna arbetstidslagen som lantarbetstidslagen samt 12 för behandling av endast lantarbetstidsärenden. Vid de förra sammanträdena skulle tjänstgöra, förutom ordföranden, sammanlagt åtta ledamöter, nämligen vid behandlingen av de allmänna arbetstidsärendena sex ledamöter och vid behandlingen av lantarbetstidsärendena fyra av nämnda sex ledamöter jämte två i jordbruksförhållanden sakkunniga ledamöter. Kostnaden för dagarvoden vid ett dylikt sammanträde komme sålunda att uppgå till $(40 + 7 \times 30)$ 250 kronor. Vid de särskilda sammanträdena för behandling av lantarbetstidsärenden skulle tjänstgöra, förutom ordföranden, sex ledamöter, däribland de två jordbrukssakkunniga. Kostnaden för dagarvoden vid ett sammanträde av sistnämnda slag komme alltså att uppgå till $(40 + 5 \times 30)$ 190 kronor. Under den tid, då ordföranden åtnjöte semester, skulle tjänstgöra såväl vice ordföranden som dennes suppleant. För dessa sammanträden (beräknade till 9) skulle sålunda för varje sammanträde utgå ytterligare ett dagarvode å 40 kronor till suppleanten. Totala kostnaden för dagarvoden komme följaktligen att uppgå till $(50 \times 250 + 12 \times 190 + 9 \times 40)$ 15,140 kronor, vilket belopp kunde avrundas till 15,000 kronor. För att bereda arbetsrådet tillfälle att i största möjliga utsträckning anlita de ordinarie ledamöterna borde beträffande dagarvodena vidtagas den ändringen, att ledamot finge uppbära dagarvode för högst 60 sammanträden (för närvarande högst 45).

Till avlöningar till tjänstemän å extra stat har i promemorian räknats med ett belopp av 22,200 kronor, innebärande en höjning i förhållande till gällande avlöningsstat med 11,100 kronor. Höjningen är föranledd av att medel upptagits för avlöning av en sekreterare, tillika före-

dragande med placering i lönegraden B 30. I anslutning härtill har framhållits, att föredragningen av ärenden hos arbetsrådet för närvarande ombesörjdes så gott som uteslutande av ordföranden, som tillika hade att med biträde av en extra tjänsteman och en amanuens svara för sekreterargörömlånen. De ökade uppgifter, som efter den nya lagstiftningens genomförande komme att åvila arbetsrådet, gjorde det emellertid ofrånkomligt att hos rådet anställa en person, som kunde ombesörja en avsevärd del av föredragningen och därjämte fungera såsom rådets sekreterare. Arbetsrådets ursprungliga stat (1919) hade upptagit, förutom ordföranden, två föredragande ledamöter med arvoden å 12,000 kronor samt en sekreterare, tillika föredragande, med avlöning enligt tredje normalgraden (byråchefslön). Under år 1920 måste ytterligare två sekreterare, tillika föredragande, i tredje normalgraden samt en sekreterare i andra normalgraden anställas. Under tiden från och med den 1 januari 1921 till den 1 juli 1926, då hela föredragningen jämte sekreterargörömlånen övertogs av ordföranden, tjänstgjorde hos rådet — förutom under vissa tider en eller två sekreterare i andra normalgraden — en sekreterare med föredragningsskyldighet och byråchefs lön. Det framlagda förslaget anslöte sig sålunda, framhålles i promemorian, till den anordning, som ursprungligen avsetts ifråga om sekreterarbefattningen hos rådet och som sedermera under lång tid tillämpats.

Till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal är i gällande avlöningsstat upptaget ett belopp av 10,900 kronor. I promemorian har föreslagits en höjning med 7,100 kronor till 18,000 kronor. Såsom motivering härför har anförts följande.

Under år 1920 hade hos arbetsrådet tjänstgjort — förutom den mera fast anställda personalen, bestående av en tjänsteman med notarielön, ett kvinnligt biträde i tredje normalgraden och ett kvinnligt biträde i andra normalgraden — två eller tidvis tre amanuenser samt sex eller tidvis sju skrivbiträden, varjämte i avsevärd utsträckning ytterligare tillfälliga biträden anlåtats. Det låge i sakens natur, att behovet av kanslipersonal under tiden närmast efter lantarbetstidslagens genomförande icke kunde beräknas annat än uppskattningsvis. I betraktande av erfarenheterna från tiden närmast efter den allmänna arbetstidslagens genomförande och med hänsyn till att det belopp, som nu utginge till grundavlöningar till övrig icke-ordinarie personal, vore ytterligt knappt beräknat, torde den föreslagna siffran, 18,000 kronor, i varje fall få anses såsom en minimisiffra. Den närmare användningen av anslagsbeloppet syntes icke lämpligen böra fastställas i förväg, utan torde det få ankomma på arbetsrådet att i enlighet med gällande författningsbestämmelser disponera detsamma.

Till avlöningsförhöjningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal har i förhållande till det i gällande avlöningsstat upptagna beloppet föreslagits en höjning med 100 kronor, avseende författningens avlöningsförhöjningar. För ändamålet skulle sålunda erfordras 1,600 kronor.

Slutligen har till särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän beräknats ett belopp av 1,600 kronor eller 1,000 kronor mer än för innevarande budgetår. Höjningen sammanhänger med de av riks-

dagen beslutade nya grunderna för beräkning av provisoriskt dyrortstillägg under nästa budgetår.

Sammanlagt uppgå de föreslagna höjningarna till (14,400 + 11,100 + 7,100 + 100 + 1,000) 33,700 kronor. Arbetsrådets avlöningsanslag skulle alltså uppföras med (43,300 + 33,700) 77,000 kronor.

Över promemorian har *statskontoret* avgivit utlåtande den 31 december 1935.

Statskontoret har därvid beträffande den föreslagna höjningen av årsarvodena till ordföranden och ledamöterna framhållit att, ehuru statskontoret icke kunnat frigöra sig från en viss tvekan, huruvida de föreslagna höjningarna av ifrågavarande årsarvodena kunde anses tillfredsställande motiverade, ämbetsverket — med hänsyn till den ökning i arbetsbördan för rådet, som skulle bli en följd av den föreslagna lantarbetstidslagens genomförande — dock icke velat motsätta sig berörda arvodesförhöjningar. Däremot har statskontoret ansett, att tillräckliga skäl för en ökning jämväl av dagarvodena till rådets ledamöter och suppleanter icke anförts, medan statskontoret icke haft något att erinra mot den föreslagna utökningen av det antal dagar, för vilka dylikt arvode finge utgå.

Beträffande förslaget om uppförande å extra stat av en sekreterare, tillika föredragande, i lönegraden B 30 har statskontoret av den härutinnan förbragta motiveringen visserligen blivit övertygat om att anställandet hos arbetsrådet av en sekreterare med föredragnings skyldighet vore av behovet påkallat, men har för sin del icke funnit skäl tillstyrka, att lönen till denne skulle utgå enligt lönegraden B 30. Det syntes nämligen ämbetsverket tillfyllest, om nämnde sekreterare — i enlighet med inom den civila statsförvaltningen i övrigt gällande praxis — erhöle lön enligt lönegraden B 26.

Då några detaljberäkningar till stöd för den föreslagna höjningen av anslagsmedlen till grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal icke anförts, har det varit svårt för statskontoret att överhuvudtaget göra något uttalande rörande förslaget ifråga. Statskontoret har dock i avsaknad av erforderligt bedömningsmaterial funnit denna höjning alltför betydande och ansett sig böra ifrågasätta, huruvida icke — i avvaktan på erfarenhet rörande den föreslagna lantarbetstidslagens verkningar med avseende å göromålen hos arbetsrådet — beloppet för omhandlade delpost kunde begränsas till förslagsvis 15,000 kronor.

Den föreslagna lantarbetstidslagen är avsedd att träda i kraft den 1 november 1936, utom i fråga om arbetsrådets befogenhet och verksamhet, i vilka avseenden ikraftträdandet förutsatts böra ske redan den 1 juli 1936. Vid anslagsberäkningen har jag alltså att utgå ifrån att den av den utvidgade verksamheten föranledda ökningen i medelsbehovet gör sig gällande från budgetårets början.

Med hänsyn till den ökning av arbetsbördan, som kan förutsättas inträda, finner jag skäl anförda för att årsarvodena till ordförandens ställföreträdare och övriga ledamöter höjas på sätt i promemorian föreslagits,

*Departements-
chefen.*

till 2,000 respektive 1,500 kronor. Däremot kan jag icke finna tillräckligt motiverat att vidtaga en höjning jämväl av dagarvodena, så mycket mindre som jag lika med statskontoret är benägen förorda, att ett ökat antal sammanträdesdagar beräknas. Då jag, i betraktande av att ordförandens sammanlagda ersättning för närvarande utgör närmare 16,000 kronor och sålunda överstiger avlöningen för chefsbefattning i lönegraden A 2, icke anser mig kunna påkalla förhöjning jämväl av detta arvode, torde posten arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, böra beräknas till 28,900 kronor.

Vad angår posten avlöningar till tjänstemän å extra stat, har i promemorian påyrkats, att en sekreterartjänst å extra stat i lönegraden B 30 skulle inrättas. På de av statskontoret anförda skälen torde det vara tillfyllest att räkna med att tjänsten hänföres till lönegraden B 26. Vid sådant förhållande bör posten uppföras med 20,300 kronor.

I fråga om övriga anslagsposter har jag ingen annan erinran att framställa än att posten grundavlöningar m. m. till övrig icke-ordinarie personal torde kunna beräknas till 16,000 kronor och posten särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän till 1,200 kronor.

Sammanlagt skulle alltså erfordras (28,900 + 20,300 + 16,000 + 1,600 + 1,200) 68,000 kronor, vilket innebär en höjning med 24,700 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

dels godkänna följande personalförteckning för arbetsrådet:

Personalförteckning.		Lönegrad
Befattning		
1 ledamot, tillika byråchef		B 30
1 sekreterare		B 26;

dels godkänna följande avlöningsstat för arbetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1936/1937:

Avlöningsstat.		
1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	28,900
2. Avlöningar till tjänstemän å extra stat, <i>förslagsvis</i>	»	20,300
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal:		
a. Grundavlöningar m. m. ...	kronor	16,000
b. Avlöningsförhöjningar m. m., <i>förslagsvis</i>	»	1,600
4. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	1,200
Summa förslagsanslag		kronor 68,000;

dels ock till Arbetsrådet: Avlöningar för budgetåret 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av ... kronor 68,000.

2:o) **Arbetsrådet: Omkostnader, förslagsanslag.** Beträffande användningen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget till arbetsrådets omkostnader har Kungl. Maj:t den 10 maj 1935 fastställt följande stat:

Omkostnadsstat.

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor 5,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	» 1,800
	Summa kronor 6,800

I skrivelse den 14 september 1935 har *arbetsrådet* framlagt förslag rörande anslagsberäkningen för nästa budgetår. Rådet har därvid icke ifrågasatt ändring av posten till reseersättningar men däremot föreslagit posten till expenser höjd med 1,400 kronor till 3,200 kronor. Rådet har i avseende härå anfört följande.

Till expenser hade från och med budgetåret 1933/1934 i staterna för arbetsrådet upptagits ett belopp av allenast 1,800 kronor, medan arbetsrådets normala behov av expensmedel utgjorde 3,200 kronor. Erforderliga medel till förstärkning av ifrågavarande anslagspost hade sedermera vid upprepade tillfällen genom särskilda beslut av Kungl. Maj:t ställts till rådets förfogande. Sålunda hade Kungl. Maj:t under budgetåret 1934/1935 genom beslut den 25 januari 1935 höjt den i staten upptagna utgiftsposten till expenser från 1,800 kronor till 2,800 kronor och genom beslut den 22 mars 1935 från 2,800 kronor till 4,150 kronor. Även under innevarande budgetår måste en höjning av ifrågavarande anslagspost äga rum, varom rådet framdeles komme att göra framställning. Under budgetåret 1936/1937 torde arbetsrådets expensutgifter komma att uppgå till det nyss angivna beloppet av 3,200 kronor. Då det syntes arbetsrådet vara riktigast, att varje utgiftspost redan från början upptoges med det belopp, som kunde förutses bliva erforderligt, ansåge rådet, att posten till expenser för nästa budgetår borde beräknas till 3,200 kronor.

I sin förenämnda promemoria har ordföranden och chefen för arbetsrådet föreslagit en höjning av posten till reseersättningar med 4,000 kronor. Därjämte har föreslagits en ytterligare höjning av posten till expenser med 2,800 kronor.

Sammanlagt skulle alltså för nästa budgetår erfordras (6,800 + 1,400 + 4,000 + 2,800) 15,000 kronor.

I sitt utlåtande den 31 december 1935 över promemorian har *statskontoret* framhållit, att ehuru väl en ökning av de föreslagna posterna torde vara av behovet påkallad, statskontoret likväl icke kände sig övertygat, att posterna ifråga behövde höjas med så, relativt sett, betydande belopp som ifrågasatts. Det har i stället synts ämbetsverket, som om för nästa budgetår sagda anslagsposter lämpligen skulle kunna bestämmas till förslagsvis 7,000, respektive 4,000 kronor, allra helst som det torde ligga i Kungl. Maj:ts hand att, därest ofrånkomligt behov av ytterligare ökning av dessa poster skulle uppstå under nämnda budgetår, besluta därom.

Departements-
chefen.

Uppenbarligen är det av arbetsrådets utvidgade verksamhet påkallat att ganska avsevärt öka rådets omkostnadsanslag. I promemorian har ifrågasatts en höjning med ej mindre än 8,200 kronor till 15,000 kronor. Några mera fasta utgångspunkter för beräkning av medelsbehovet föreligga emellertid icke. Jag anser mig därför, med hänsyn till vad av statskontoret framhållits, kunna, i avvaktan på närmare erfarenhet, stanna vid att nu föreslå en höjning till 13,000 kronor, varav 8,000 kronor avses för reseersättningar och 5,000 kronor för expenser.

Rådets omkostnadsanslag för nästa budgetår skulle alltså beräknas enligt följande uppställning:

1. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	kronor	8,000
2. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	5,000
		<hr/>
	Summa kronor	13,000

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsrådet: Omkostnader* för budget-
året 1936/1937 anvisa ett *förslagsanslag* av kronor 13,000.

Slutligen tillåter jag mig framhålla, att proposition i ärendet jämlikt § 54 riksdagsordningen lärer kunna avlätas utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Dagny Olsson.